

Úřady a úlohy, struktura církve

[VŠICHNI KŘEŠŤANÉ JSOU BRATŘÍ](#)
[STRUKTURA CÍRKVE V ČASE NOVÉHO ZÁKONA](#)
[STRUKTURA CÍRKVE V POAPOŠTOLSKÉ DOBĚ](#)
[ŘÍMSKOKATOLICKÁ STRUKTURA CÍRKVE](#)
[NEJČASTĚJŠÍ STRUKTURA CÍRKVE V PROTESTANTSKÝCH A SVOBODNÝCH CÍRKVÍCH](#)
[NÁŠ ZÁVĚR](#)

Poté, co se dotkneme některých základních principů, které spadají pod toto téma, popíšeme krátce strukturu církve v období Nového Zákona a porovnáme ji se situací v dnešních církvích. Nakonec odůvodníme, proč nemáme jednoho pastora, proč jsme se vrátili ke struktuře společenství Nového Zákona. Na konci vysvětlujeme často zneužívaná biblická místa na toto téma.

VŠICHNI KŘEŠŤANÉ JSOU BRATŘÍ

Ježíš je hlavou církve, má přímý vztah s každým křesťanem bez dalších prostředníků.

Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš... (1 Timoteovi 2:5)

Všichni křesťané jsou bratři a společně se starají o církve – každý podle darů, které dostal.

Vy však si nedávejte říkat 'Mistře': jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratři. A nikomu na zemi nedávejte jméno 'Otec': jediný je váš Otec, ten nebeský. Ani si nedávejte říkat 'Učiteli': váš učitel je jeden, Kristus. Kdo je z vás největší, bude váš služebník. Kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen. (Matouš 23:8-12)

Mezi křesťany jsou rozdíly ve zkušenostech, ve znalosti Boha, jeho slova, v poslušnosti Bohu a podobně. Měli bychom si být těchto rozdílů vědomi, ale nikdy bychom je neměli považovat za zásadní. Nemůžeme rozdělovat křesťany do dvou skupin – na ty, kdo jsou schopni zjevovat Boží vůli a ty, kdo tyto následují (klerus a laici, pokřtění v Duchu svatém a nepokřtění...).

STRUKTURA CÍRKVE V ČASE NOVÉHO ZÁKONA

Starší

Apoštolové měli ve zvyku ustanovovat starší, jak to čteme ve Skutcích apoštolů:

V každé té církvi ustanovili starší a v modlitbách a postech svěřili úředníky Pánu, v kterého uvěřili.(Skutky 14:23)

Starší (řecky starší = presbyteros) jsou též **strážci** (řecky strážce = episkopos) a **pastýři** církve (řecky pastýř poimenes).

Z Milétu poslal Pavel vzkaz do Efezu a zavolal si starší církve.

(Skutky 20:17)

... a řekl jim mimojiné:

„ ...dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna.“ (Skutky 20:28)

Záměnnost termínů „starší“ a „strážce“ ukazuje, že nepopisují různé úrovně hierarchie. Popisují ty samé úkoly z jiných úhlů pohledu. Někdy je slovo dohlážitel (episkopos) překládáno jako biskup. V Bibli znamená episkopos jednoduše starší a je daleko od takzvaných biskupů dnešní doby. To, že jen jedna osoba vedla společenství v určitém městě, se prosadilo až v pozdějších staletích. V čase apoštolů nebyla společenství vedena jednou osobou, ale kolektivem starších.

Starší v množném čísle jsou oslovováni ve Filipským 1:1 a 1 Petrovi 5:1-5.

Pavel a Timoteus, služebníci Krista Ježíše, všem bratřím v Kristu Ježíši, kteří jsou ve Filipech, i biskupům a jáhnům... (Filipským 1:1)

Starší mezi vámi napomínám, sám také starší, svědek utrpení Kristových... (1 Petrovi 5:1-5)

Ve Skutcích 14:23 a listě Titovi 1:5 vidíme ustanovení několika starších. To bylo určitou ochranou proti falešným učeníům. Když by jeden ze starších sešel na scestí měl být pokárán a přiveden zpět ostatními.

Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, ... I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu. (Skutky 20:28,30)

Více starších bylo také ochranou, aby jedna osoba nezískala vyvýšené postavení. Něco takového je kritizováno ve 3. Janově listě:

Něco jsem již o tom církvi psal; ale Diotrefés, který si osobuje právo být mezi nimi první, nás neuznává. (3 list Janův 9)

Kolektivní vedení církve, tak jak je popsáno výše, neznámá, že starší mají ve všem rozhodovat. V Matouši 18:15-18 Ježíš ukazuje, že nejdůležitější rozhodnutí mají být činěna celou církví:

Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby 'ústý dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď'. Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník. Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi. (Matouš 18:15-18)

Každý křesťan je zodpovědný za učení a rozhodování církve, která je Kristovým tělem. Starší by neměl zastupovat úlohu těla, ale pečovat o jeho zdraví.

Diakoni

Ve Filipským 1:1 můžeme číst také o diakonech. Slovo diakon znamená „služebník“ či „pomocník“. Popisované výrazy najdeme ve Skutcích 6:1-6.

...že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl [jídla]. (Skutky 6:1 doslovně: „denní služba řecky: diakonia)

...Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. (Skutky 6:2 „sloužit“ řecky: diakonein)

Otázka zde byla, jak rozdělovat jídlo křesťanům, kteří měli nedostatek. Apoštolové ustanovili sedm učedníků, kteří se této úlohy zhostili. Na tomto místě nejsou nazváni diakony, ale slovo diakon, jež stojí ve Filipským 1:1 a 1.Timoteovi 3:8 souvisí též pravděpodobně se službou organizace a rozdělování hmotných potřeb.

STRUKTURA CÍRKVE V POAPOŠTOLSKÉ DOBĚ

Po smrti Apoštolů Petra a Pavla se situace zásadně nezměnila. Můžeme to pozorovat z dopisu, který napsala církev křesťanů v Římě křesťanům v Korintě. Tento dopis je znám pod názvem první list Klementův. Není součástí Nového Zákona, citujeme jej jen jako historický dokument. Hlavním tématem listu je správná úcta ke starším. Čteme tam:

Neboť nemalým hříchem pro nás bude, jestliže ty, kteří obětovali dary bez vady a zbožně, svrháme se správcovství. Blahoslavení starší, kteří sešli se světa dříve, ježto došli konce plodného a dokonalého: neboť se nestrachují, že je někdo sesadí s místa pro ně zřízeného. Vidíme totiž, že vy jste odstranili některé kteří si správně vedli, z úřadu, který zastávali bezvadně a se ctí. (1 Klement 44:4-6)

Čteme o presbyterech (starších), kteří plnili úlohu episkopů (dohlížitelů). Také zde jsou termíny „episkop“ a „presbyteros“ používány záměně a nečteme nic o jediném vedoucím. Můžeme tak vidět, že novozákonní struktura církve, jak je popsána výše, se nezměnila ani po smrti apoštolů. Apoštolové neustanovili jednoho vůdce nad lokální církví, ani když věděli, že brzy opustí tento svět. Jak jsme viděli, neudělal to ani apoštol Pavel před opuštěním církve v Efezu, přestože si byl vědom nebezpečí odpadnutí některých křesťanů. Řekl tehdy jen:

„Nyní vás svěřuji Bohu a slovu jeho milosti, které má moc vás proměnit a dát vám podíl mezi všemi, kdo jsou posvěceni.“ (Skutky 20:32)

Na počátku druhého století nastal výrazný posun. Takřka ve všech křesťanských společenstvích se stal „episkopos“ jediným vedoucím, zodpovědným za církevní pořádek. Čteme o tom v listech Ignáce z Antiochie psaných někdy mezi lety 107 – 115 po Kristu. Ignác nepíše v listech nic o ustanovení těchto osob apoštoly. Jeho zdůrazňování jediné odpovědné osoby je Novému Zákonu cizí. Ignác píše například:

...Bez episkopa ať nikdo nedělá nic, co by se týkalo církve. (Smyrenským 8:1)

Podobně na konci druhého století považoval Ireneus z Lyonu episkopa církve za následníka apoštolů.

ŘÍMSKOKATOLICKÁ STRUKTURA CÍRKVE

V dokumentu z druhého Vatikánského koncilu čteme:

Avšak úkol autenticky vykládat Boží slovo psané nebo ústně

předávané je svěřen pouze živému učitelskému úřadu církve, který vykonává svou pravomoc ve jménu Ježíše Krista. Tento učitelský úřad však není nad Božím slovem, ale slouží mu tak, že učí jen to, co bylo předáno, neboť z Božího příkazu a za pomoci Ducha svatého Boží slovo zbožně slyší, svědomitě střeží a věrně vykládá a z tohoto jediného pokladu víry čerpá všechno, co předkládá k věření... (Dei verbum 10; Dokumenty II. Vatikánského koncilu)

Prakticky to znamená, že člověk potřebuje k chápání Bible určitý klíč, jímž je klérus - biskupové reprezentováni v místních církvích knězi.

Apoštol Jan napsal ve svém prvním dopise všem křesťanům:

Toto jsem vám napsal o těch, kteří vás matou. Ale zasvěcení, které jste vy přijali od Krista, zůstává ve vás, takže nepotřebujete, aby vás někdo učil; jeho zasvěcení vás učí všemu, a je pravé a není to žádná lež; jak vás vyučil, tak zůstávejte v něm. (1 Jan 2:26,27)

Klíčem k porozumění svatých písem je tedy Duch Svatý přítomný ve všech křesťanech. On je to zmíněné zasvěcení.

V římskokatolické církvi je často autorita biskupa přirovnávána k autoritě apoštolů. My autoritu apoštolů považujeme za jedinečnou, danou jejich zkušenostmi s Ježíšem a svěřenou k položení základů církve, autoritu, která nebyla míněna jako úřad, který by se měl dále předávat.

Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. (Efezským 2:19,20)

NEJČASTĚJŠÍ STRUKTURA CÍRKVE V PROTESTANTSKÝCH A SVOBODNÝCH CÍRKVÍCH

Protestantské a svobodné církve odmítají římskokatolickou doktrínu o učitelském úřadu biskupa. Na druhou stranu ale vidí potřebu jednoho pastora nad ostatními staršími. Pastor se zhošťuje úlohy kázání v církvi a má poslední slovo v důležitých rozhodnutích. Jako důvod se udává příklad Timotea a Tita, Pavlových spolupracovníků, kteří měli v Efezu a na Krétě výjimečné postavení (1Timoteovi 1:3; Titovi 1:5). Toto odůvodnění ale nebere v úvahu to, že Pavel zanechal své spolupracovníky na těchto místech proto, aby dokončili jeho apoštolskou práci v době, kdy byl nucen odejít. Timoteus ani Titus nezůstali v daných církvích nastálo a po jejich odchodu se z jejich úlohy nestal zástupný úřad.

Také Jeroným - jeden z církevních otců čtvrtého století - nepovažoval vedení jediným biskupem za vůli Pána, ale za pozdější obyčej církve. Napsal:

„Dříve než vznikly z podnětu ďáblova strany v náboženství, byly církve řízeny společnou radou starších; jakmile však každý pokládal ty, které pokřtil, za své a ne za Kristovy, bylo rozhodnuto, aby byl zvolen jeden ze starších a postaven nad ostatní a jemu aby příslušela všechna péče o církev, aby tak byly odstraněny zárodky roztržek ... Jako starší vědí, že jsou z obyčeje církve podřízeni tomu, který jim byl nadřízen, tak ať (i) biskupové vědí, že jsou nad starší povýšeni spíše z obyčeje nežli opravdovým uspořádáním Páně, a že mají spravovati církve (s nimi) ve spolek.“ (Jeroným; výklad k epištole Pavlově

Titovi 1:5)

NÁŠ ZÁVĚR

1. **Žádný člověk není neomylný.** Každý křesťan potřebuje opravu. Každý křesťan má růst v nesení zodpovědnosti. Nevidíme jako Boží vedení ustanovit jednoho vedoucího nad církví nebo nad místním společenstvím křesťanů.
2. **Církev potřebuje starší,** kteří dohlížejí na správné učení církve a život. Jejich autorita nemá spočívat na univerzitním titulu, ale na křesťanských ctnostech, zkušenosti a schopnosti učit. V naší církvi proto nemáme starší, kteří byli formálně ustanoveni členy církve či předchozími staršími. V našich podmínkách nevidíme nutnost formálně si stanovit, kdo je starší, protože naše společenství rostlo pozvolně a navzájem se dobře známe. Známe i své starší. To jejich úlohu nemění. Výše zmíněné zodpovědnosti se na ně vztahují. Dělí se však s námi o naše životy a my se dělíme o své životy s nimi, potřebují povzbuzení a napomenutí zrovna tak jako ostatní. Ne jen starší mezi námi učí.
3. **Neměli bychom se scházet k účasti na programu,** ale ke sdílení se. Není těžké účastnit se setkání, kde někdo připraví program. Stálým programem se však křesťané neučí nesení zodpovědnosti, což v historii vedlo nevyhnutně k nesprávné struktuře církve. Milovat druhé znamená nést za ně zodpovědnost. Apoštol Pavel nás k tomu často povzbuzuje:

Jsem přesvědčen také já o vás, bratří moji, že i vy jste plni dobroty, naplnění veškerým poznáním, takže sami můžete ukazovat cestu jeden druhému. (Římanům 15:14)

Bratří, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehli pokušení. (Galatským 6:1)

Budete-li všichni mluvit prorocky a přijde mezi vás člověk nevěřící nebo nezasvěcený, bude všemi, souzen a všemi usvědčován, vyjdou najevo věci skryté v jeho srdci, takže padne na kolena, pokoří se před Bohem a vyzná: "Vskutku je mezi vámi Bůh!" (1Korinským 14:24,25)

Zodpovědnosti se učíme každý den. Trvajíce v pokoře, v níž nasloucháme druhým – starším, ale také mladším bratřím a sestrám (1 Petr 5:5) - budeme jednotu, která není ovládána lidmi shora, ale která vychází z našich srdcí. Taková jednota také může být svědectvím pro svět.

ČASTO ZNEUŽÍVANÁ MÍSTA K TOMUTO TÉMATU

V Novém Zákoně jsou dvě místa, kde najdeme slovo dohlížitel (episkopos) v jednotném čísle. Jsou v listě 1.Timoteovi 3:2 a Titovi 1:7. V listu Titovi 1:5 je přesto předpokládáno několik starších v církvi. Pavel následně píše v jednotném čísle, protože chce popsat exemplární postavu - vzor pro všechny starší.